

N:o 73.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 13 maj 1896.
— — — — Andra Kammaren den 13 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af väckt motion om ändring i förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof.

(Lagutskottets utlåtande n:o 28.)

Till Konungen.

Under erinran derom, att under de sista åren i vårt land tillkommit ett nytt slag af elektriska ledningar af betydlig längd, nemligen de elektriska ledningar, som tjena belysningsändamål och arbetsöfverföring, å hvilka kongl. förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866 näppeligen torde kunna tillämpas, har enskild motionär vid innevarande riksdag framhållit vigten af lagstiftningens ingripande för att möjliggöra ifrågavarande ledningars framdragande öfver främmande område och för att betrygga deras ostörda fortvaro.

Denna fråga är, enligt Riksdagens tanke, i hög grad förtjent af beaktande. Lagstiftningen kan ej undgå att taga hänsyn till den storartade utveckling af industrien, som kan blifva följd, deröst möjlighet beredes att med elektricitetens hjälp begagna de väldiga naturkrafter, som vårt land i så rikt mått eger. Det går sålunda, enligt Riksdagens

åsigt, ingalunda an att undanskjuta det i motionen uppkastade spörsmål medelst en blott och bar hänvisning till de ingrepp i enskild eganderätt, som måste tillåtas, derest ett allmännare användande af elektriska kraftöfverföringar skall kunna ega rum. Visserligen är Riksdagen af den mening, att inskränkningar i enskild eganderätt principiellt icke böra af lagen påbjudas till förmån för andra endast enskilda intressen; men liksom hvarje annan regel medgifver äfven denna vissa undantag. Gränsen mellan allmänt och enskildt intresse kan för öfrigt understundom vara ganska svår att fastställa, och det kan inträffa, att ett till sin hufvudsakliga natur enskildt intresse i sig kan innefatta jemväl ett allmänt intresse af ej ringa vigt; och det vill synas Riksdagen, som om just beredande af möjlighet för en sådan storartad utveckling af landets industri, som ett medgifvande i den riktning motionären ifrågasatt skulle kunna medföra, vore icke blott för den enskilde, utan äfven från det allmännas synpunkt af synnerlig vigt och betydelse. Emellertid kan detta ej för alla fall af elektrisk kraftöfverföring anses vara händelsen. Någon allmän rätt att för elektriska kraftledningar expropriationsvis använda område, som tillhör annan, bör sålunda, enligt Riksdagens tanke, ej i lagen medgifvas, men å andra sidan är ett afgjort förbud mot dylik expropriation icke förenligt med tillbörlig omsorg om industriens och dermed äfven samhällets utveckling.

Riksdagen håller alltså före, att frågan om rätt till expropriation för framdragande af elektrisk kraftledning bör för hvarje speciellt fall afgöras och vara beroende på den utredning och undersökning, som kan åvägbringas. Endast för den händelse, att undersökningen ådagalägger, att ett större enskildt men äfven från det allmännas synpunkt viktigt intresse tillgodoses genom den elektriska kraftledningens anläggande, bör det medgifvas enskilde personer eller bolag rätt att tilltvinga sig upplåtelse eller begagnande af därför behöfligt område. Hit hörande förhållanden synas lämpligast böra prövas af Eders Kongl. Maj:t, och under sådan förutsättning anser Riksdagen en lagändring i motionens syfte vara att förorda.

Äfven en annan sida af saken måste emellertid beaktas. De elektriska kraftledningarna kunna nemligen medföra fara för personers lif och egendom, och det måste därför anses högeligen viktigt, att tillåtelse till dylika ledningars uppsättande medgifves endast under förutsättning och vilkor, att betryggande säkerhetsåtgärder mot hvarje fara i detta afseende vidtagas. Jemväl härutinnan synes Eders Kongl. Maj:t lämpligen för hvarje särskildt fall kunna stadga erforderliga bestämmelser.

Med stöd af det anförda, och då Riksdagen anser, att en lagstiftning i motionens syfte skulle under de förutsättningar, som ofvan angifvits, lända till fördel för viktiga såväl allmänna som enskilda intressen, föranlåtes Riksdagen anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes låta utreda, huruvida och i så fall under hvilka vilkor och inskränkningar det må anses lämpligt och nyttigt, att den, som vill anlägga elektrisk ledning för belysning eller kraftöfverföring, må berättigas att, äfven der godvillig uppgörelse icke kan träffas, ej mindre draga sådan ledning öfver annans område än äfven beredas säkerhet för ledningens ostörda framtida begagnande, samt, derest utredningen skulle dertill föranleda, för Riksdagen framlägga förslag till lagbestämmelser, som för sådant ändamål kunna anses erforderliga.

Med undersåtlig vörndnad.

Stockholm den 13 maj 1896.